RUSKI INWALID

№ 187.

WTOREK 14. Sierpnia 1817 roku

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: s Peterzburga. Królestwo Polskie: Wiadomości. zagraniczne: Angliia. Francyia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

s Peterzburga 14 Sierpnia.

Dnia 31 Lipca b. r. zszedł s tego świata w 74 roku życia, po powrócie z Archangielskiey Gubernii, dokąd w zleceniu Rządowém był wysłanym, WJ pan Stanisław *Borowski* szef Biora Dyrekcyi generalnéy Policyi i poczt w Komissyi Spraw Wewnętrznych i policyi Krolestwa Polskiego Wzor Staropolskich cnot, poświęcenia się dla dobra kraiu i zapomnienia o sobie samém, gdzie idzie o to, żeby się stać pożytecznym i żeby dadź dowód gorliwości w wypełnieniu zwierzchnich rozkazów, zostawił ś. P. Stanisław *Borowski* nader chlubną po sobie pamiątkę. Obchód pogrzebowy dnia 2 b.m. odbył się w kościele parafialnym katolickim w obecności I. WW: Ministra sekretarza stanu królestwa Polskiego Hrabi *Sobolewskiego*, Ministra stanu i Prezesa Izby Obrachunkowey *Węglińskiego* Senatora *Kickiego* i wielu rodaków i znaiomych zmarłego. Zostawił on w Oyczyznie czułą Małżonkę, i osierociałe dzieci, którzy, oby w tém słabém wspomnieniu, które szacunek ku nieboszczykowi podyktował, mogli znaleść iakieżkolwiek ich nieodżałowaney straty osłodzenie!

Królestwo Polskie.

Towarzystwo Dobroczynności.
(dokończenie)

4. Z rapportem powinien się udać ubogi we Wtorek lub Sobotę o godzinie 10. na sessyią Wydziału Examinacyynego do XX. Franciszkanów, gdzie rapport iego sprawdzony, Towarzystwu przedstawiony będzie.

5. Rapport ten wedle schematu dawniey podanego zawierać powinien imie i nazwisko ubogiego, zkąd rodem, od wielu lat w *Warszawie*, przy którey ulicy, i pod którym Numerem mieszka, iego stan, wiek, ilość dzieci przy sobie trzymanych, ich wiek, czy ma przy sobie rodziców, których utrzymuie, czy żebrze, czy się wstydzi prosić, iakie obyczaie w ogolności, zwłaszcza pod względem trzeźwości i pracowitości, iakie obeyście z sąsiadami, iaka przyczyna ubóstwa, czy niema zkąd ubocznego wspar-

cia, iakiey własności, pensyi prywatney, czy umie iakie rzemiosło lub inną robotę? czy może i czemu iey nie robi? Jaki stan zdrowia, czy choroba mogąca bydź uleczona, czy kaleka na zawsze? Na końcu zdanie Opiekuna, do iakiego się wsparcia stosownie do poniższych artykułów kwalifikuie, wyraźne nadmienienie czyli się w swych badaniach o prawdzie osobiście na mieyscu przekonał, lub czyli z zaświadczenia iakiego godnego obywatela lub tylko relacyi ubogiego powziął wiadomość.

6. Jeśliby które z powyższych artykułów przepomniane były, a zdawały się Wydziałowi Examinacyynemu koniecznie potrzebne do wyświecenia gatunku i ilości wsparcia, do którego ubogi ma prawo, poszle Wydział rapport ten na powrót do Opiekuna, przez dozorcę Towarzystwa, aby go dopełnił. Szczegóły te nie powinny zastanawiać ani odstręczać Opiekunow examinuiących od ich gorliwey pracy. gdy widzą iak dalece zaufane Towarystwo na nich polega, i iak te wszystkie wiadomości są potrzebne, aby wsparcie Towarzystwa sprawiedliwie rozdzielone było.

7. Aby zaś Opiekunowie examinuiący opiniie swoie zgodne z duchem postępowania Towarzystwa dawali i zawczasu ostrzedz mogli tych, którzy się spodziewać nie maią wsparcia, przypominaią się wszystkie dawne wydane w tey mierze urządzenia.

Kto ma prawo do wsparcia i w iakim sposobie.

8. Wszystkiego gatunku chorzy istotnie ubodzy, potrzebuiący leczenia bądź w własnych domach, bądź w instytutach maią bydź przedstawieni Wydziałowi Lekarskiemu.

9. Ubodzy nie mogący wcale pracować, przez starość lub kalectwo, rodem z *Warszawy* lub tamże od lat 6 zamieszkali, mogą bydź przedstawieni do domu w *Woli Grzybowskiey*.

10. Wdowy z kilkorgiem dzieci, osoby maiące w domu inne chore pielęgnowania potrzebuiące, a inne, które nie mogą na robotę do domu zarobkowego chodzić, mogą bydź przedstawione do dawania im roboty do domu z wyrażeniem wartości materyału, który im powierzyć można. — Tym zamiast dawania iałmużny bez zarobienia, podwyższać się będzie cena pracy, w miarę ich nieszczęścia, sił, potrzeby i zdolności, tak, aby mogli sobie na wyżywienie zarobić.

11. Tymczasowemi przypadkami możności zarobienia sobie pozbawieni, do pobierania żywności gotowaney do czasu kwalifikuią się; przychodzący do zdrowia nim potrafią sobie zarobić, odbierać ią będą na czas ograniczony.

12. Gdy ubogi wcale robić nic nie zdoła, dla ważnych zaś przyczyn do *Grzybowskiey Woli* przeniesionym bydź nie może, wcale zaś znikąd i żadnego wsparcia nie ma, do pensyi miesięczney przedstawionym bydź może

31. W zimie prawdziwi ubodzy do uzyskania drzewa przedstawieni bydź mogą.

14. Do wsparcia na raz wtedy tylko przedstawiać należy, gdy udzielona kwota pieniężna może skutecznie, radykalnie i ostatecznie wyrwać kogo z momentalnego nieszczęśliwego położenia, ale nie na komorne, gdy ubogi za kwartał znowu w tymże przypadku znaydować się może.

Niemaią prawa do wsparcia Towarzystwa

15. Ubodzy zdrowi, w służbę wniyść lub pracować mogący, chociażby w podeszłym wieku, ieśli są czerstwi, kobiety po iednem lub dwoie dzieci maiące, które są w stanie pracowania, a tem bardziey, ieśli męża maią. W ogólności osoby, które nie są z *Warszawy* rodem, lub nie są w niey od lat 6ciu zamieszkałe, co udowodnionem bydź powinno; osoby chorobą obłożną lub niepodobną do wyleczenia złożone, chociaż z miasta rodem, te bowiem raczey do szpitalów się mieyskich kwalifikuią; podróżni na drogę mieć sobie życzący; dzieci wszelkiego gatunku, któreby rodzice do Instytutu oddawać chcieli, lub sieroty, których dla szczupłości mieysca przyymować ieszcze do Instytutu i ich zatrudniać się wypielęgnowaniem i wychowaniem Towarzystwo nie iest w stanie; wszyscy wpisani do cechów i bractw rozmaitych; osoby złey konduity, podeyrzanych obyczaiów.

16. Nie mówi się tu o domu zarobkowym, który iest otwarty, do którego każdy bez rożnicy może na robotę przychodzić, na noc do domu wracaiąc.

17. Nie przyymuie na siebie Towarzystwo raienia służby komukolwiek, oddawania synów lub córek na pensyie lub inne edukacyie, kierowania żadnych processów prawnych, dawania lub naymowania koni

podróżnym, albo *Warszawę* opuścić chcącym.

W *Warszawie* na Sessyi 30 Lipca 1817 roku.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Anglia

z Londynu 18 *Lipca*. Dziennik Gandawski pod datą 10 Lipca czyni następuiące uwagi tyczące się Anglii.

„Europa iest pod iarzmem Angielskiem, oto iedna s tych prawd, które w oczach każdego człowieka, maiącego poięcie o rzeczach i władnącego swoiemi siłami umysłowemi, ma wszystkie charaktery dowodów matematycznych. Jarzmo to iest rzeczywistsze aniżeli podobne, które było włożone przez Napoleona, chociaż kształt dzisieyszego mniey iest upokarzaiącym. Zaledwie Angliia usunęla się od brzegu przepaści, natychmiast rosciągnęła swą pomstę nad wszystkiemi narodami Europeyskiemi.— Flaga iey pokrywaiąca swiat cały, iest dowodem iey samowładney potęgi, a na nieszczęście ta potęga iest mocnieysza i bardziey niedostępna, aniżeli iaka kolwiek strzeżona przez naymocnieysze woyska. Niemożna dosyć się nadziwić tey sztuce i podeysciu przez które utkała sieci, i wplątała w one całą ziemską kulę. Ieden koniec tey sieci przywiązany iest do *Heligoland* a drugi do *Jersey*; i stych to punktów wydaie roskazy całey Niemieckiey ziemi, czuwa nad *Sundem*, straszy Danią i Szwecyią, oraz obeymuie Hollenderskie i Francuzkie brzegi. — W środku tey linii wznosi się iey Stolica, s którey południowi i północy Europy roskazuie.— Iey położenie środkowe, czyni iey morską władzę tyranem morź Europeyskich. Gibraltar i Malta, zapewniaią iey weyscie i srodek morza Srodziemnego. Z wysp Iońskich czuwa ona nad morzem Adryiatyckiem i Grecyią. Przylądek dobrey Nadziei otwiera iey drogę do Indyi. Za pomocą Malabaru Ceylanu i. t. d. obeymuie pod władzę swoią Azyią: Nowa Hollandya czyni ią Panią Wschodu, w Trynidad stawi nogę na lądzie Hiszpańskim, z wyspy Swiętey Lucyi i Jamaiki ma oko na wyspy Antylle. Posiadanie Kanady i Ziemi Nowey, dokonywa tego ogromnego łańcucha, który zdaie się łaczyć obadwa swiaty. Ta przewaga tak zgubna, iak przeciwna prawom Narodów, iest przedmiotem nienawiści powszechney i możnaby upewnić iż z dwudziestu części mieskańców Europy, dziewiętnaście byłoby takich, któreby upadek tego olbrzymiego kolosu, miały za naywiększą pomyślność Europy.“

Ieden z dzienników Angielskich czyni następuiące zastanowienia się s przyczyny uwag dziennika Gandawskiego:

„Wolność druku ma mieysce w Niderlandach; okoliczność ta iest przyczyną ogłaszania częstokroć szaleństw nayśmiesznieyszych, i fałszów podłych i nayniegodziwszych, mniey wartych urazy, i uwagi, aniżeli gdyby podobne niedorzeczności i niesprawiedliwości wychodziły w dziennikach podpadaiących censurze, gdyż w tenczas będąc cierpiane od rządu tego, w którym wychodzą, dawałyby przekonanie o iego politycznym sposobie myślenia. — Dla tych przyczyn nie sądzilibyśmy za rzecz potrzebną donosić ustawicznie czytelnikom naszym, o tych nieskończonych przeciwko Anglii sarkaniach, pisanych przez rewolucionistów prawdziwych, to iest iawnych i otwartych, albo bezimiennych, oddawna kieruiących dziennikiem Gandawskim, gdybyśmy niebyli stale przekonani, iż wszystkie proiekta nowych zamieszań, podziału i złupienia lądu, maią za głowny cel oczernienie iey w oczach swiata iako przedmiotu nieufności i zgrozy rodzaiu ludzkiego. W takim to widoku rosproszeni po cudzych kraiach Bonapartyści, wyszukiwali każdy z osobna iak naydobitnieyszych wyrazów do wzbudzenia we wszystkich nienawiści ku Anglii, ktorą proklamacyie i buletyny ich pana były napełnione w każdym czasie, i zaymuiąc tem gazety Niemieckie i Brabanckie, chcą przez wolność druku dosięgnąć tego celu, iakiego Bonaparte chciał dopiąć przez tyrańskie iego scisnienie.

Sposob iakiego się chwycili teraz do dokonania zamysłow swoich iest ten, aby pomieszać pierwszeństwo w handlu z uiarzmieniem przez woyska, chociaź to tak się widocznie różni od siebie; wystawić Wielką Brytanią iak despotę, nie mniey rzeczywistego, lecz bardziey szkodliwego narodom Europy, aniżeli był Bonaperte. „Jarzmo Angielskie mówi bezimienny Francuz, iest widocznieysze anizéli Napoleona.“ Przecież my wiemy iż iarzmo Napoleona miało cechy, o któreby się napróżno i Angliia i iaki kolwiek narod dobiiał. Jarzmo iego złożone było z dwóch ogniwów czyli członków, to

iest s podbicia niegodziwego i tyrańskiego rządu, z władzy nieprawnie nabytey i okrutnie domierzaney: Rządził on przemocą, przemocą też pokonanym został. Jakież więc iest to cudowne iarzmo, które Anglia włożyła na sąsiad swoich? Jakież krolestwa wyniscza przez nienasycone kontrybucyie, ogołaca z ludności przez konskrypcyie, z moralności przez odrazę do kunsztów i pokoiu? Czemże ona zmusza obce narody do wykonywania swoich zamiarow? Naywiększą iey zbrodnią iest to, iż handel iey iest rozlegleyszy, iż się pokazała bardziey przemyślną i doswiadczoną w sztukach i rękodzielniach, i że przezto stała się bardziey handlowną, bardziey rozszerzaiącą osady, bardziey zwiedzaiącą morza odległe. Nadto czyliż przez zdradę, podeyscia i przymus, Angliia prowadzi handel z narodami niezawisłemi bynaymniey od niey? Narody obce handluią z nami, bo w tem znayduią swoy pożytek. Pożytki są wzaiemne gdyż inaczey handel niemogłby się utrzymać.—

Korzyść którą przynosi handel z Angliią nie iest zapewne tegoż rodzaiu co niektóre artykuły przyrzeczeń rewolucyynych, oznaczone w odezwach Cesarskich pod imieniem" Proklamacyi do ludu. Niesą to kontrybucyie wymęczone łupiestwem i niesprawiedliwością a użyte do rozszerzenia i uwiecznienia panowania niegodziwości. — Handel, który my prowadziemy, iest zamianą pożytków, skutki same takowego handlu nadto iasnemi są dowodami, iż ci którzy handluią z nami i znayduią w tem swóy pożytek, czynią to natychże przepisach i zasadach, na których to się dzieie w Anglii.— Niesarkaycież więc i nierzucaycie na nas potwarzy; ale ubiegaycie się z nami o pierwszeństwo w tym zawodzie, ieżeli wpływ nasz i znaczenie tak was rażą; a kiedy potraficie na tyle się zdobyć przemysłu i czynności, iż przez sposoby uczciwe przewyższycie nas w handlu i zniszczywszy naszą przewagę ustanowicie waszą własną, wtenczas to wydacie nam woynę sposobem nam właściwym, i pokonacie nas naszą własną bronią; tak właśnie, iak sprzymierzeńcy nasi i my pokonalismy Bonapartego, tąż bronią, którey on używał przeciwko pokoiowi i oświeceniu narodow swiata całego.

Francyia

s Paryża 1. Sierpnia. Sławna *Teroigne de Mericourt*, która w początkach rewolucyi tak wielką grała rolę, i zasiadała nawet na iednem s posiedzeń Iakubinów mieysce prezydenta, w tych dniach umarła maiąc wieku lat 57. Oddawna osadzoną była w domie waryiatów: iakoż w rzeczy samey miała pomieszany rozum, zdawałosię iey n. p. iż w nocy musi tię spalić w łóżku swoiem, i dla tego pierwiey niżeli spać poszła, codzień trzy wiadra zimney wody wylewała na pościel.

s Paryża 31 Lipca Dnia wczorayszego od były się popisy gwardyi, które były przeznaczone na dzień Swiętego Henryka. I. K. M obieździł szeregi woiowników w odkrytym koczu, obok Króla w poiezdzie znaydowała się Xiężna Anglemska, którey małżonek w towarzystwie Xięcia Berry iechali po obu stron poiazdu Królewskiego. Okrzyki ludu i żołnierza roschodziły się wszędy.

Xiąże de *Forben* Dyrektor muzeum Królewskiego, iest na wyiezdném do Grecyi i daley na wschód, dnia 28 b. m. miał posłuchanie u J. K. M.

Twierdzą, iż marszałek Xiąże Reggio udasię za kilka dni na granicę, w celu przyięcia tam w Itiguiu Królewskiem przybywaiącego Króla Imści Pruskiego. Obowiązek Jenerała Maiora tym czasem ma spełniać Jenerał Porucznik Hrabia *Lauriston*.

— *Historyia Francyi w czasie woien religiynych* (przyięta) była z ukontentowaniem przez wielu monarchów Europeyskich. Cesarze Jchmość Rossyyski i Austryiacki oraz Krol Pruski i Król Niderlandski, przyporuczyli posłom swoim oddanie Panu Karolowi *Lacretelle*, niektórzy pierscieni drogich, nie którzy zas wielkich medali swoish Akademii.— Wiedny.n z listów, którym zaszczycił Autora ieden s pomienionych Monarchów, pomieszczone są następuiące godne uwagi wyrazy.

„Dowiodłeś Wacpan samemi wypadkami, iż fanatyzm i nietolerancyia, rownie się sprzeciwiaią prawdziwey religii, iak rozwięzłość i nierząd prawdziwey wolności."

W Peterzburgu
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MŚCI.